

יעקב שרת / איש מאדים

נאום בגין

בטעות, שכוונתי פה היתה לרמוז כי אני מוכן ומזומן לעקב טלמון לבגין כותב נאומים וספק רעיונות מכאן ואילך, הרי זה על אחריותו הוא בלבד.

הצתה מאוחרת

פעם ישבתי כשומע חופשי בקורס שנתן הפרופ' יעקב טלמון על התפתחות המחשבה החברתית-מדעית במאה התשע-עשרה (זה היה בארה"ב), ובאחד השיעורים, אחרי שהפרופ' המלומד כבד חזר אלפי פעמים על המונח "אינטלקטואל", הוא פתאום ירה בשומעיו שאלה שכזאת (באנגלית כמובן): "הגידו נא, גבני רותי ורבותי, מה זה בעצם אינטלקטואל?"

דממה. מישהו גימגם משהו לא מוצלח ולא יסף. ואז הפרופ' המלומד אמר משהו מעין זה: "אינטלקטואל זה מי שאינו יכול לישון לילה לילה מרוב דאגה למצבו של עולמו מחוץ...".

זכרתי באותה תשובה נהדרת כאשר קראתי תמולת-שלשום ב"ידיעות אחרונות", כי "אחד מחברי הכנסת מסר כי שוחח עם דיין על המצב ודיין אמר לו, כי הוא מודאג ממצב המדינה ולפעמים אינו ישן בלילות מרוב דאגה". הלכתי אל מי שהלכתי לשאול אם דיין הוא אינטלקטואל, ואמר לי: "הירגע, כשדיין לא ישן לילה-לילה הוא יהיה אינטלקטואל. לעת עתה מדובר סתם בהצתה מאוחרת, אם אתה מבין למה אני מתכוון".

ורק שלא תחשבו, שהמצב לא מדיאג.

בסך הכל הישיבה

ממשלת ישראל הושתתבה ("הסתבכת!") ביקש הנאשם במעילה רחמים מאדוני-השופט) והדברים ידועים, ומי שלא יודע לא ידע, ומי שלא רוצה לדעת לא כל שכן. אבל מה שאולי לא כל כך ידוע, ואולי ראוי להארה כלשהי, הוא מדוע הקמת ישיבה בתוך (את, בתוככי) אני משאיר לעיתים נאים מחסידי הישיבה שם (חברון, שכביכול הוא צעד מתון יותר מאיכילוס תוכה על חברון ביהודים, אינו אלא צעד חריף וגרוע פי כמה).

דתי, מטבע ברירתה, היא תופעה חסרת-פשרות, ובייחוד דברים אמורים באותן דתות ובאותם זרמים פונדמנטליסטיים, מחמירים ("מתדרין") שמתרכבים איכשהו עם זרמים לא-מייס, הסיכוי ששני עמים מסוכסכים ישלמו ביניהם גודל פי כמה אם שניהם אינם מצויים גם לפי הבדלים שבדת. כי עמים יכולים להשלים, בטריטוריה אפשר להתחלק, על פצעים אפשר להחליק, אבל איך דת, "אמיתית", שהאלוהים שלה הוא ה"אמיתי", יכולה להתפשר עם נצחון הדת האחרת? הרי השלמה עם נצחון הדת האחרת היא הודאה בנחיתותה של אלוהיך שלך, או, חס וחלילה, באפסות קיומו או אף ב"מותו", זה, כמובן, כאשר הדת מזוהה לא עם תכנים ררי-הניים ומוסריים, אלא, בראש ובראשונה, עם עצים ואבנים, עם פסחים ואתרים.

יקשה להגיד, שהיהדות והאיסלאם, או לפחות זרמים חשובים בהם הפועלים שבינו, שאין להם ולא כלום, באופן ריק בצמיחות לערכים שברחו, שאין להם ולא כלום, באופן גולמי וגשמי, עם הר זה או חורבה זו או קבר זה. זה, לעשות, וזהו מציאות. לכן, כאשר יש סיכסוך בין שני לאו-מייס, והסיכסוך הזה משולב בסממנים דתיים, ונושאי הדגל של הסממנים הללו עושים ככל יכולתם, מזה ומזה, לשלבה יצרים — כל אחד מתוך אמונה "קדושה" כי בעימות הבל-תינמנע — בשמים ובארץ — אחת דתו לנצח, שהרי אלוהים שלו הוא האלוהים ואין בלתו, זה מוכן ומזומן לשפוך דמו בשם "אדוני אלוהי צבאות", וזה בשם "תורת מוחמד בסיף", מה צריכה לעשות ממשלה אחראית לשטח מריבה, אם אינה מעוניינת להידרדר למלחמת גוג'ומגו שבמחיר חיי אנוש תבחן איזה אבא-אלוהים הוא שטר יתור גדול? היא צריכה להשתדל, שההיבט הדתי של העימות יצומצם וימותן ככל האפשר. זה מה שהיא צריכה לעשות.

אבל מה היא עושה ברוב חוכמתה? היא אומרת: רגע אחד, מה אתם רוצים מיתנו? הלא לא החלטתם ליישב יהודים בחברון. אין לנו שום כוונות להתגרות בערביי חברון והערבים בכלל בצעדים שעשויים להתפרש כאילו הם משק-פנים מגמה של נישול זוחל. חס וחלילה! בסך הכל אנחנו פסיקמים שם אינו ישיבה, ומה זו ישיבה זה מקום תורה, והתורה תורת ישראל היא, תורה קדושה, ואין אפשר לשלול הקמת מוסד תינוכי-רוחני-תורתי שכוה במקום כלשהו בעולם? איך אפשר לפרש תלמוד תורה כדבר שלילי, ואם כתוב בתורה הזאת, "לזרעך אתננה" ועוד כיוצא בזה, מה אפ-שר בעשות, הלא זה באמת כתוב בתורה, ואם זה לא מוצא חן בעיני מישהו, זו הבעייה שלו, אבל נחזור לעיקר, איך אפשר לראות בהקמת ישיבה שכל-כולה המתמסרות לדת, שמסמלת תורה קדושה, טהורה, שאלפים קידשו שמים עליה מדור דור, אקט עויין נגד מישהו? איך?

תודה לאל עליון! עד שאתם מתלבטים להשיב, הקאדי של חברון, חרב מוחמד בידו ואש האיסלאם בגרונו, תפס את הרמזו הדק מן הדק, ואיך אומר חיים גורי, עוד ידובר בזה.

אחד הדברים שהערצתי אצל מנחם בגין הוא הכושר הרטורי. כושר רטורי לחוד ותוכן הדברים לחוד. אבל היכולת לצקת רעיונות בצורה נהירה ומגובשת ולהרצותם על-פה שלא מתוך קריאתם מן הכתב אך לכידת אוזנו של השומע בלא להלך עליו שיעמום, אם לאחר הכנה מוקדמת מדוקדקת ואם במאולתר, מפליאתי כחישג שיכלי, בהיותי עד לה כל פעם מחדש, ואין ספק שמנחם בגין הוא מן המצטיינים בה.

וכן יותר, היה. מנחם בגין, אזרחי-ישראל היקרים, מאבד יכולת מופלאה זאת, מאבד והולך, אם תרצו, ואם תרצו — כבר איבד לחלוטין.

טלו, למשל, את פגישתו לא-מכר עם כדורסלני "מכבי", לקראת צאתם בשליחות כבוד-האומה לברלין. אוזני היתה כרויה אותה שעה לרדיו, והנה מה שמעתי: "...אתם עושים מאמץ (בלי ספק, בלי ספק!) משחקים (יש לשער שמשחקים) במסירות (כל הכבוד לכם וכל התודה) רבה (לא, לא סתם מסירות!), כדי לנצח (האומנם? אך זהו חידוש!). זה ספורט (אם לא ידעתם) שיש בו כללים (ראוי שתדעו זאת בעיקרון, וגם תדעו את הכללים, או שמא הכוונה שיש ספורט אחר, שאין בו כללים?) ותנאים (הקבלה לתפארת המליצה, מילא, לא נורא), המחייבים את כולם (לא סתם כללים, אלא כללים המחייבים את כולם! את כולם. דווקא מעניין! איזה מין ספורט הוא זה, מה שמו, הכדורסל, שיש בו תנאים המחייבים את כולם? מעניין, מעניין, אולם כפי שאתם אומרים (חברמן, בגיננו, יודע מה שהחברה אומרים), הטובה בקבוצות היא המנצחת" (מה שכוון נכון, כי באמת, הגו בעצמכם, אם כבר קבוצה מנצחת, הייתכן להעלות בדעת שלא היא הטובה ביותר?).

אני מודה ומתוודה, כמעריצו של מנחם בגין כאמן הנאום המאולתר נתאכזבתי קשות. לא, אמרתי אז בלבי. זה כבר לא אותו בגין, אותו בגין שהיה עושה מאמץ מאולתר באוזני ספורטאים היוצאים ח"לה מירקחת מילולית מלהבת, מרתקת, מסעירה, מרשימה. ואם זה לא אותו בגין, אז מה בנוגע לתחומים אנושיים אחרים, שאף הם נשלטים ממרכזי מוח? לא רבותי, המצב בהחלט מדיאג, ומדאיג שבעתים מפני שסתם מנהיג שאין לו כושר נאום, או אפילו כושר דיבור, ויש כאלה בעולם בכלל ובארצנו בפרט — שוכר לו מהצד איזה כתב-נאומים, והלה משרבט לו נאומים נמלצים על ימין ועל שמאל, במתוכנן ומאולתר, ככל שיעלה הצורך, ואחרי-כך, נו, מילא, אחרי-כך הנואם הנכבד קורא מן הכתב את הפתשגן המוכן, ולזה יש צורה! אוי לזה יש צורה!!! אז נראה, שהעם כבר שכחו שיש בכלל תכונה שכזאת — לקום ובאל מורא-ציבור לדבר בראש מורם, להישיר מבט אל העם בלא לקרוא מן הנייר אם דברים שכתבת בעוד מועד בעצמך, ואם דברים שאתה מאלתר מיניה וביה, ואם דברים שאלמוני טרח עליהם למען בעבור בצע כסף, שיהיה לו לבריאות, אכן, הגיעו במקומותינו דברים עד כדי כך, שברךך כלל, ולא ביוצא הכלל, "נואמים" לנו מנהיגים רבים, ולעיתים מפקדי צבא בכירים מן הכתב — ולא אחת, שומן שמיים — כל אותו נאום, אם אפשר לקרותו נאום, אין בו יותר משני פסוקים, כלומר, אותם גדולים ודגולים אף אינם מסוגלים לזכור על פה שני פסוקים בעברית כתיקונה ואינם סומכים על הגונגון המוחי שלהם שיעבוד למענם בעת צוקה ומצוקה, ואתה מש-תמים והולך מה קרה למוח הישראלי הממוצע. היו ימים, שמהניג תנועת העבודה היו מדברים ומזדברים ומזדברים ומדברים לילה תמים, והרבי מלובביץ' עושה זאת עד היום בנפש חפזה כעול-ימים ממש, אבל הוא מדבר אידיש, ומה יהיה עליו, בעדי העברית?

רגע, איכשהו, אמנם כן, נסחפתי לעניין אחר, והלא אני מדבר פה בבגין! נחזור, נחזור נא אל בגין! אז אני מוכרח להגיד לכם במלוא חוסר הענוה, כי ברגע שמעתינו אמר "זה ספורט שיש בו כללים ותנאים המחייבים את כולם", מייד אמר לי חשד הקטן הספון בתוכי, כי הנה הנה, אשף הדיבר, ומאחרוני נואמי הדור, שלוף עשוי משורולו שפן מילולי חמד, וישמר בערך כך: "...לצער הרבי ידוע לכם, שבספורט שאני משחק בזמן האחרון, וגם לפני הזמן האחרון, יש כללים ותנאים, אבל הם משונים ומזוירים מאד, ובוודאי שאין הם מחייבים את כולם, והראיה — שלא תמיד הקבוצה הטובה ביותר מנצחת בספורט הזה" (ופה היה אפשר לפתח הטובה את הרעיון, אם בכיוון הספורט הפוליטי הבין-מפלגתי, ואם הספורט הפוליטי הישראלי-ערבי — בתחום המדינה או במזרח התיכון — ואם הספורט הפוליטי בזירה הבינלאומית הגדולה) וכך היה האיש עושה מטעמים מכל אויביו באשר הם שם, וכמו שהיה אומר נחמן סיקין, היה "מרים את העניין לגובה עיניו"...

אבל בגין החמיץ את הסל הזה. הוא אפילו לא ניסה לקלוט, הוא בכלל לא רץ אל הסל! הוא פשוט דיבר דברים בלניים, חסרי ברק, ומה גם שדיבר לאט. הצטערתי. הצטערתי מפני שהחזיון הזה של אדם שאינו משיג את ירדתו היר-הנית בגלל מצבו הירוד רוחנית הוא תופעה מתחום המצב האנושי, אבל עם שזו גזירה שאיש מאיתנו לא יימלט ממנה מוקדם או מאוחר, בפירוש אין זו גזירה, שמנהיג העומד בראש אומה חייב הוישאר בתפקידו כאשר המצב הזה פוגע בידו ונותן בגוליו את אותותיו, ואילו הייתי אשתו של בגין או יבדו יתוב, הייתי לוחש לו "מספיק ודי!" אלא שלא כל כך מתגלגלים דברים במקומותינו (וכבר התבזינו דיינו בנסותנו להבין את מלמולי דוד בן-גוריון בתקופת חייו האחרונה). אני מקווה, שהמסקנות שלי ברווח, ואם מישהו הסיק

סניגור, הוודה בפניו, כי שגה, וכי העוגש שהטיל היה מוגזם. העורש גש שהטיל בית-המישפט העליון היה מתאים יותר, הודה השופט. יש, כמובן, מיקרים יוצאי-דופן, בהן הקטינה באמת אינה מבינה את תוכן מעשיה, והפיתוי בא כולו מצד הגבר, שניצל את מעמדו יי-גילו. אולם בין עורכי-הדין שלטת הדעה, כי יש להוריד את גיל ההס-כמה של הקטינות, ואולי לבטל את העבירה כליל.

שקיות ניילון ירוקות

- החשיש היה ארוז
- בשקיות בעלות כתובת.
- בעד החנות נעצר
- אחרי שהמיטרה חיפשה
- אחריו במקומות רבים,
- מזכר המקום שכתובתו
- היתה עץ השקית

ציון פרץ הוא בעל בוטיק ידוע בהרצליה. בבוטיק סטופ נהגים לקנות רבים מבני-הנוער של הר-צליה. שקיותיו הירוקות של סטופ מוכרות בין הצעירים. בתוך שקית אחת כיון בהרצליה. בית זה היה של השקית, של 3 קילו ורבע, בחצר אחת בית בהרצליה. בית זה היה שייך לסבתה של אשתו של פרץ. הסבתא מתה לפני כשנה, ומאז עומד הבית עזוב.

המיטרה הציבה מארב, וראתה מונית מגיעה ועוצרת ליד הבית. במונית ישב ציון פרץ. כאשר ראה ציון את השוטרים, ציווה על נהג המונית להתרחק מהמקום מיד. השוטרים החלו במירדף, אך ציון נצלם בין הבתים ועיקבותיו לא נמצאו.

קורם כל עוצרים. כארבעה חודשים חיפשה אחריו המיטרה, והוא הוכרז עבריין נמלט. המיטרה טרה פקדה מדי פעם את בית הר-צליה, היפשה בבית הוריו של פרץ, וארבעה חודשים תמי-מים לא הצליחה למצאו.

לסוף נעצר ציון והועמד לדין על החוקת החשיש. התובע ביקש את מעצרו עד תום ההליכים. הנימוקים לבקשה היו ארבעה:

- המקום שבו נמצא החשיש הוא בשליטתו של ציון, ויש לו גישה לבית.
- הסם נמצא ארוז בשקית הר-ניילון הירוקה, של בוטיק סטופ השייך לפרץ.
- הוא ברך מאגשי המיטרה כאשר גילה אותם במקום.
- לא התייצב במיטרה, ולא נמצא על ידיה במשך 4 חודשים. בשלב זה נכנס לפעולה סניגורו, דרור מקרין. הוא טען, כי הבית עזוב וכל אחד יכול לגשת אליו ללא מפריע. הוא טען, כי השקיות של בוטיק סטופ נפוצות מאוד בהרצליה, וקשה להאמין שמרשו היה טיפס עד כדי כך שהיה שם את כתובתו ושם בית העסק שלו על כמות גדולה כזו של סם. פרץ הודה, כי נמלט מהמיטרה, אבל לא היה זה בגלל מסמון הסמים. הוא לא פנים חדשות למיטרה, והוא יודע, כי הם קודם כל עוצרי-רים אותו ורק אחר כך מבררים, לכן החליט פשוט להסתלק.

מקום הגירובי. הטענה החזקה ביותר התייחסה למחבואו של פרץ במשך כל החודשים הללו. מקרין בראה השופט אורי שטרנז'מן, כי בתיק המיטרה לא נמצא אפילו דו"ח אחד של ביקור ב-בוטיק סטופ. מדוע חיפשו את האיש בתים עזובים, במקום ללכת למקום ההגויני, מקום עבודתו שבו הוא נמצא מדי יום, ולעצור אותו שם? כך שאל הסניגור את בית-המישפט.

אחרי ההוררים החליט השופט שטרנז'מן, לשחרר את פרץ בערר בה של 40 אלף לירות. הוא קבע אומנם, כי התיק מעלה חשד כבד מאוד נגד הנאשם. אבל בשלב זה אין עדיין לקבוע בוודאות את מיש-קל הראיות. והנאשם יהנה מהספק.